

Stenen taal / **Kritiek produceert betekenis.** In de kritiek krijgt de architectuur een toegemeten waarde. In het volgen van de architectuurproductie komt men op zijn best dan ook niet verder dan een bondig commentaar, een treffende karakterisering. En hoe snedig of scherp geformuleerd ook, het volgen van de architectuur kan niet het doel van de kritiek zijn. In het volgen van de architectuur achterhaalt men haar nooit. In het volgen herkent men de journalist. In het volgen verschijnt een verslaglegging, een soort dagboek, of, in het geval van de Nederlandse architectuur, bijvoorbeeld een jaarboek.

De architectuurkritiek – en cultuurkritiek in het algemeen – kent daarentegen zo haar eigen problemen en stelt haar eigen vragen. De architectuurkritiek heeft een eigen agenda. En zoals de architect het onderzoekend ontwerpen centraal zou moeten stellen om tot enige steekhoudende uitspraken te komen, zo zou de criticus zich op het onderzoekend schrijven moeten richten. In dit schrijven ondervraagt de criticus niet alleen zijn onderzoeksobject. In een reflectie op zijn eigen methode en taal, zijn uitgangspunten, doelstellingen en de bewegingen hiertussen verschijnen zijn eigen grenzen en bewegingsvrijheid. Alleen deze grenzen en deze vrijheid maken een onderzoek mogelijk dat werkelijk kritisch is.

Dit kritische schrijven vormt de belangrijkste inzet van het denken van de Venetiaanse school. Manfredo Tafuri, Francesco Dal Co en Massimo Cacciari zijn de voornaamste representanten van dit denken. In dit kritische schrijven wordt het zogenaamde Fragwürdige beschouwd. De architectuur vindt hier geen legitimatie. Integendeel, dit Fragwürdige vormt een directe motivatie voor het negatieve denken: er worden geen nieuwe grote verhalen verteld, geen nieuwe waarden opgericht, er wordt juist een zware ideologiekritiek ontwikkeld die geen ruimte biedt voor het vasthouden aan welke absolute waarde dan ook. Het heersende adagium is dat van Zarathoestra: God is dood.

De produktie en constructie van kritiek vinden plaats in de taal. Met Nietzsche vergelijkt Tafuri deze taalgeworden waarden, de woorden, met stenen. Het verplaatsen van deze stenen, het afbreken van muren en monumenten, het opbouwen van nieuwe muren en bouwwerken èn het weer neerhalen, dat is het moeizame project van de kritiek.

ilol
erp
en c
tivi
de
tief
t da
e k
mo
rtu
de
In
heb
éé
hev
- z
trou
qu
ang
ontl
els,
ven
re a
te b
te t
nfre
voor
de
sch
ken
en, z
nie
ersp
yma
orde
eter
len
in c
i, na
el, n
cent
ik v
die